

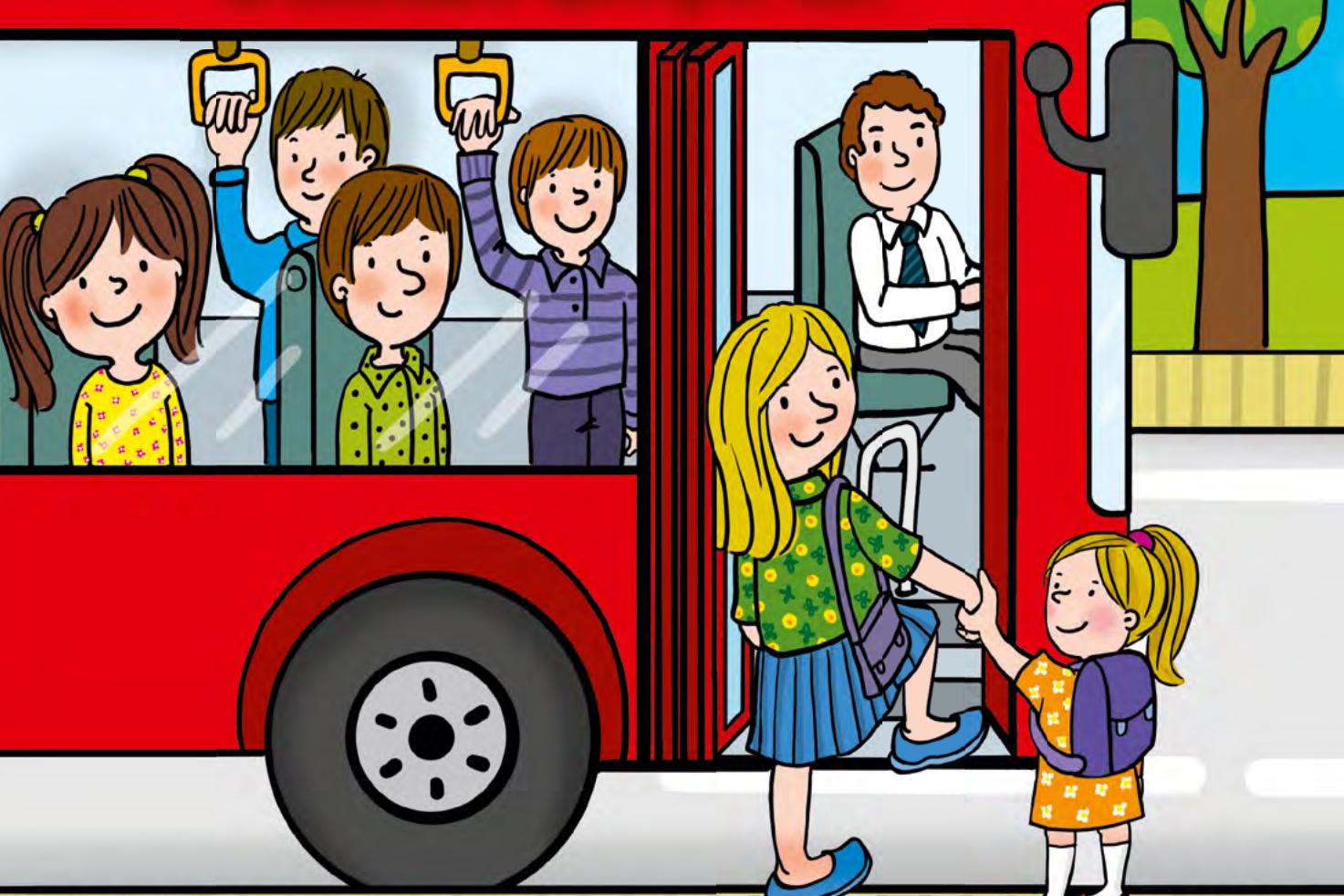
Haziran 2015 · Sayı: 102 · 4 TL

Meraklı Minik

Erken Çocukluk Dönemi İçin Aylık Bilim Dergisi

Otobüse Biniyoruz!

Derginizle birlikte...

Otobüs Eşleme Kartları · Rengârenk Çıkartmalar
Trafik Lambası Maketi · Otobüs Yolcuları Oyunu

3+ yaş

Sevgili Çocuklar,

Pek çoğunuzun taşıtları çok sevdiğini bildiğimizden bu sayımızı otobüslere ayırdık. Kentlerde her gün onlarcasını gördüğümüz belediye otobüslerini kapağımıza taşıdık. Dergimizin ilk sayfalarında da belediye otobüsleriyle ilgili etkinlikler var. Henüz belediye otobüsleriyle tanışmamış olanlarınız için de bir yazı hazırladık. Sonrasındaysa diğer toplu taşıma araçlarına dejindik. Konu taşıtlarla ilgili olunca trafik lambaları ve trafik işaretleriyle ilgili yazılar ve etkinlikler de hazırladık. Eklerimizin arasında bir de trafik lambası maketi var. Eğlenerek oynayacağınızı düşündüğümüz Otobüs Yolcuları oyunumuz da bir diğer ekimiz. Üstelik bu oyunda otobüs şeklindeki piyonların içinde yolcu taşıyacaksınız.

Otobüsleri ve diğer toplu taşıma araçlarını keşfedebileceğiniz bir ay geçirmenizi diliyoruz.

Meltem Yenal Coşkun

"**Benim manevi mirasım ilim ve akıldır**" *Mustafa Kemal Atatürk*

Sahibi
TÜBİTAK Adına Başkan V.
Prof. Dr. Mehmet Çelik

Genel Yayın Yönetmeni
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Duran Akça
duran.akca@tubitak.gov.tr

Yayın Yönetmeni
Meltem Yenal Coşkun
meltem.coskun@tubitak.gov.tr

Yayın Danışma Kurulu
Prof. Dr. Erol Arcaklıoğlu
Prof. Dr. Meryem Beklioğlu
Prof. Dr. Ş. Şebnem Ellialtıoğlu
Doç. Dr. Serap Tıraş Teber
Yrd. Doç. Dr. Naz Börekçi
Dr. Ahmet Uludağ

Editor
Aslı Zülal
asli.zulal@tubitak.gov.tr

Redaksiyon
Özlem Özbal
ozlem.ozbal@tubitak.gov.tr

Araştırma ve Yazı Grubu
Bilge Nur Karagöz
bilge.karagoz@tubitak.gov.tr
Yasemin Şahin
yasemin.sahin@tubitak.gov.tr

Grafik Tasarım
Fulya Koçak
fulya.kocak@tubitak.gov.tr
Çizer
Pınar Büyükgüral
pinar.buyukgural@tubitak.gov.tr

İdari Hizmetler
Yesim Doğru
yesim.dogrular@tubitak.gov.tr

Mali Yönetmen
Kemal Tan
kemal.tan@tubitak.gov.tr

İletişim Bilgileri
Meraklı Minik Dergisi
Akay Caddesi No: 6
06420 Bakanlıklar /Ankara
Tel (312) 298 95 61 (Yazı İşleri)
Faks (312) 427 66 77 (Yazı İşleri)
Internet www.merakliminik.tubitak.gov.tr
e-posta merakli.minik@tubitak.gov.tr

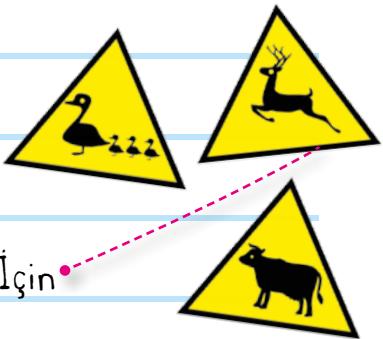
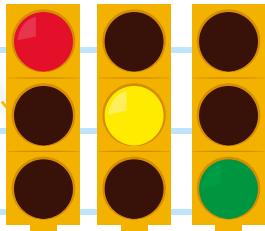
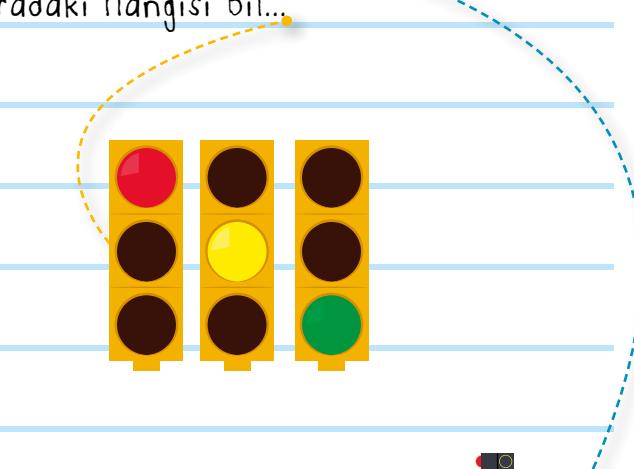
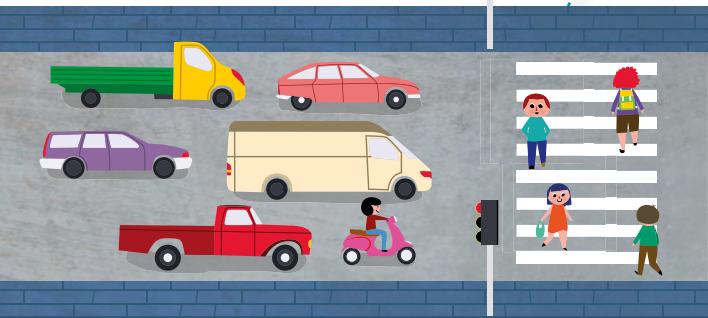
Abone İlişkileri
abone@tubitak.gov.tr
Tel (312) 222 83 99

ISSN 977-1307-1998
Fiyatı 4 TL

Baskı
PROMAT Basım Yayın San. ve
Tic. A.Ş.
<http://www.promat.com.tr/>
Tel (212) 622 63 63

Baskı Tarihi: 28.05.2015
Dağıtım
Turkuaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.
<http://www.tdp.com.tr>

İçindekiler

- 2 Bu Otobüs Nereye Gidiyor?
- 6 İşte Bir Belediye Otobüsü
- 8 Bunlar da Toplu Taşıma Aracı
- 10 Marmaray'la Denizin Altında Yolculuk
- 12 Trafikteki Araçlar
- 14 Bu Trafik İşaretleri Hayvanları Korumak İçin
- 16 Bu Geçitler de Hayvanlar İçin
- 18 Trafik Lambaları
- 20 Kırmızı, Sarı, Yeşil... Sıradaki Hangisi Bil...
- 21 Trafik Işıkları Şarkısı
- 22 Kentte Bir Gün...
- 24 Hangisinden Bir Tane?
- 25 Hangi Otobüs Farklı?
- 26 Çok Merak Ediyorum
- 28 Haydi Mutfaga
- 30 Küçük Eller İşbaşında
- 32 Kitap... Oyun... Öneri...

Kapak Çizimi: Pınar Büyükgüral

Bu Otobüs Nereye Gidiyor?

Sen hiç belediye otobüsüne bindin mi? İşte bu bir belediye otobüsü.

Otobüsteki bazı koltuklar diğerlerinden farklı duruyor. Farklı duran koltukları bulabilir misin?

Sen böyle bir otobüse
binerek nereye gitmek
isterdin? Haydi düşün ve
gitmek istediğin yeri anlat!

Sence bu otobüs nereye
gidiyor? Yanıtı merak
ediyorsan sayfayı çevirip
oradaki bulmacayı çözmelisin.

Bu otobüs deniz kıyısına mı, şehir merkezine mi, ormandaki piknik alanına mı yoksa kamp alanına mı gidiyor? İpuçlarını kullanarak bu sorunun yanıtını sen bul.

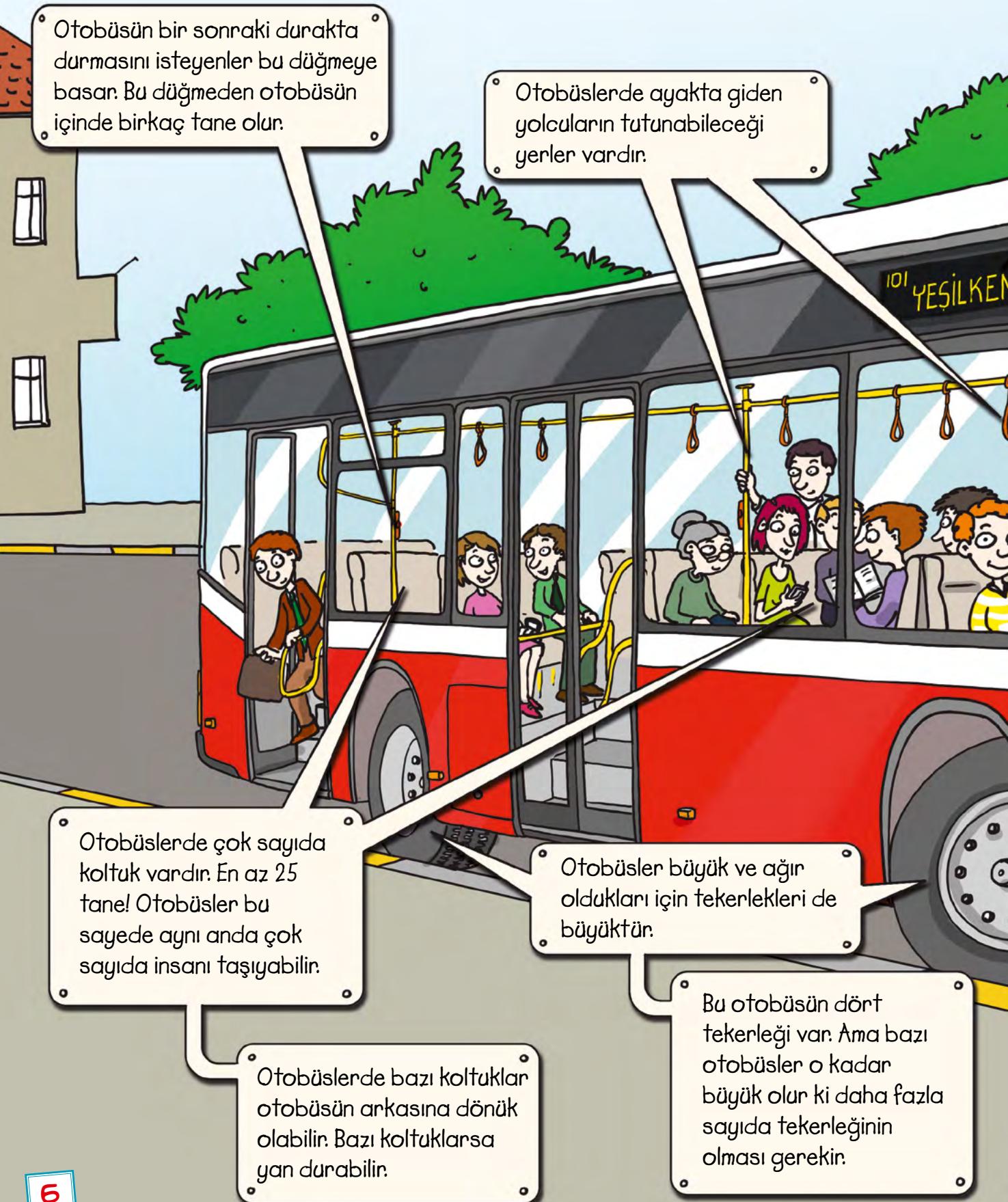
- Otobüsün geçeceği yolda tam iki tane köprü var.
- Otobüsün geçeceği yolda hiç bina yok.

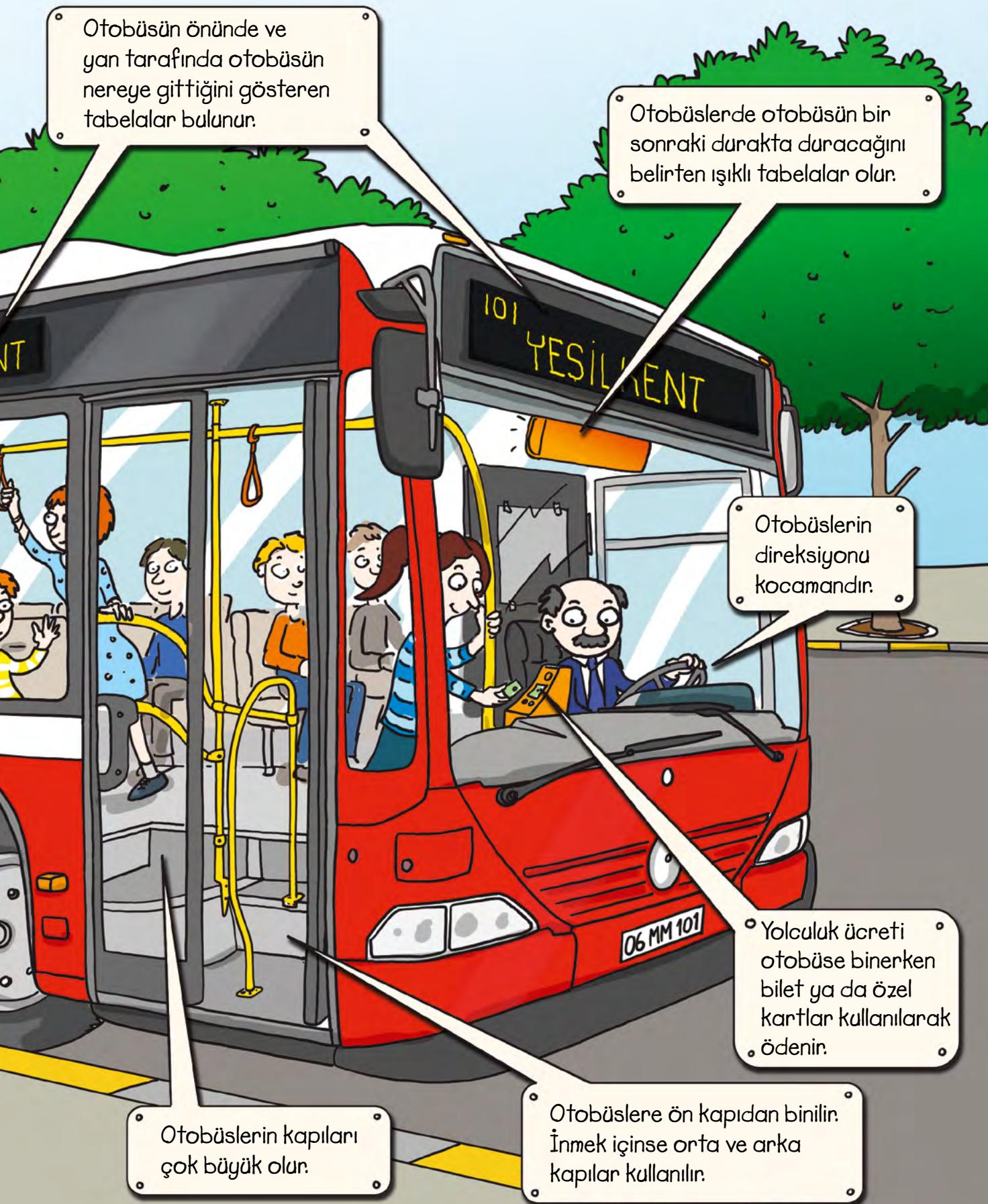

Meltem Yenal Coşkun
Çizim: Pınar Büyükgürül

İşte Bir Belediye Otobüsü

Bunlar da Toplu Taşıma Aracı

Kent içinde bir yerden başka bir yere gitmek için çeşitli toplu taşıma araçlarını kullanabiliriz. İşte bu araçlardan bazıları.

Gallo Images / Danita Delimont / Getty Turkey

Bu bir tramvay. Tramvaylar raylar üzerinde gider. Genellikle elektrikle çalışırlar.

Minibüsler otobüsten küçük toplu taşıma araçlarıdır. Minibüslerin belediye otobüsleri gibi belirli durakları yoktur. Yolcular istedikleri yerde inip binebilir.

Bu bir yolcu vapuru. Yüzlerce insanı bir kıyıdan diğer kıyıya taşıyabilir.

Alamy / Digitalmuj

Alamy / Digitalmuj

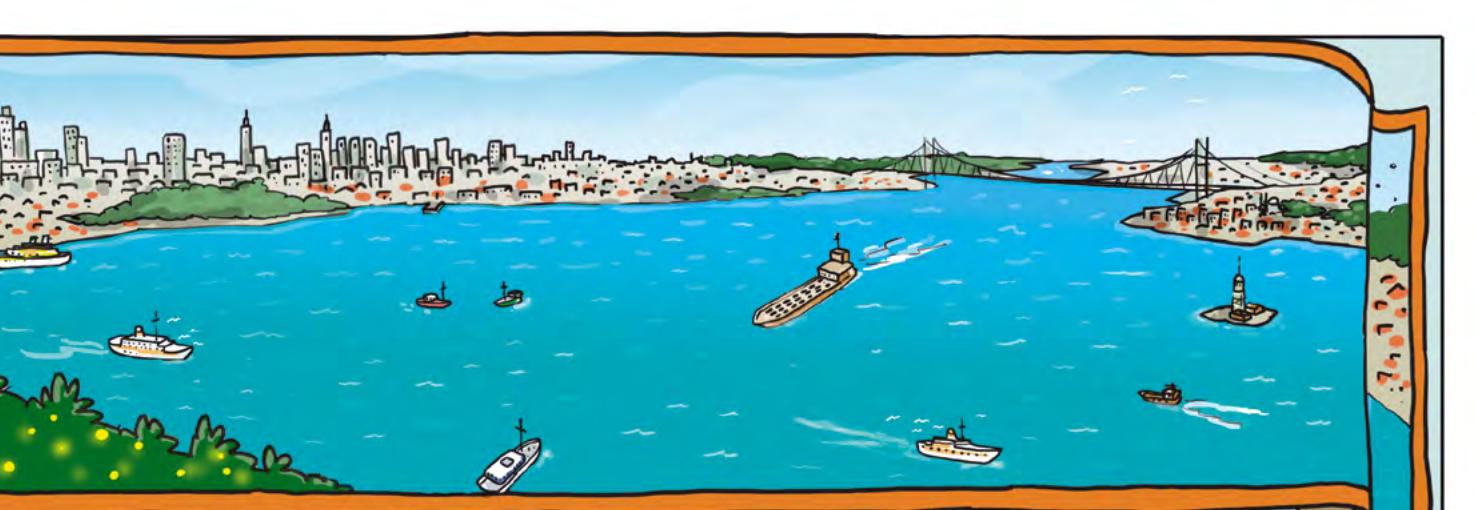
Teleferik elektrikle çalışan bir toplu taşıma aracıdır. Yolcular, çelik tellerin taşıdığı bir kabının içinde yolculuk eder. Genellikle ulaşımı zor olan dağlık bölgelerde kullanılır.

Marmaray'la Denizin Altında Yolculuk

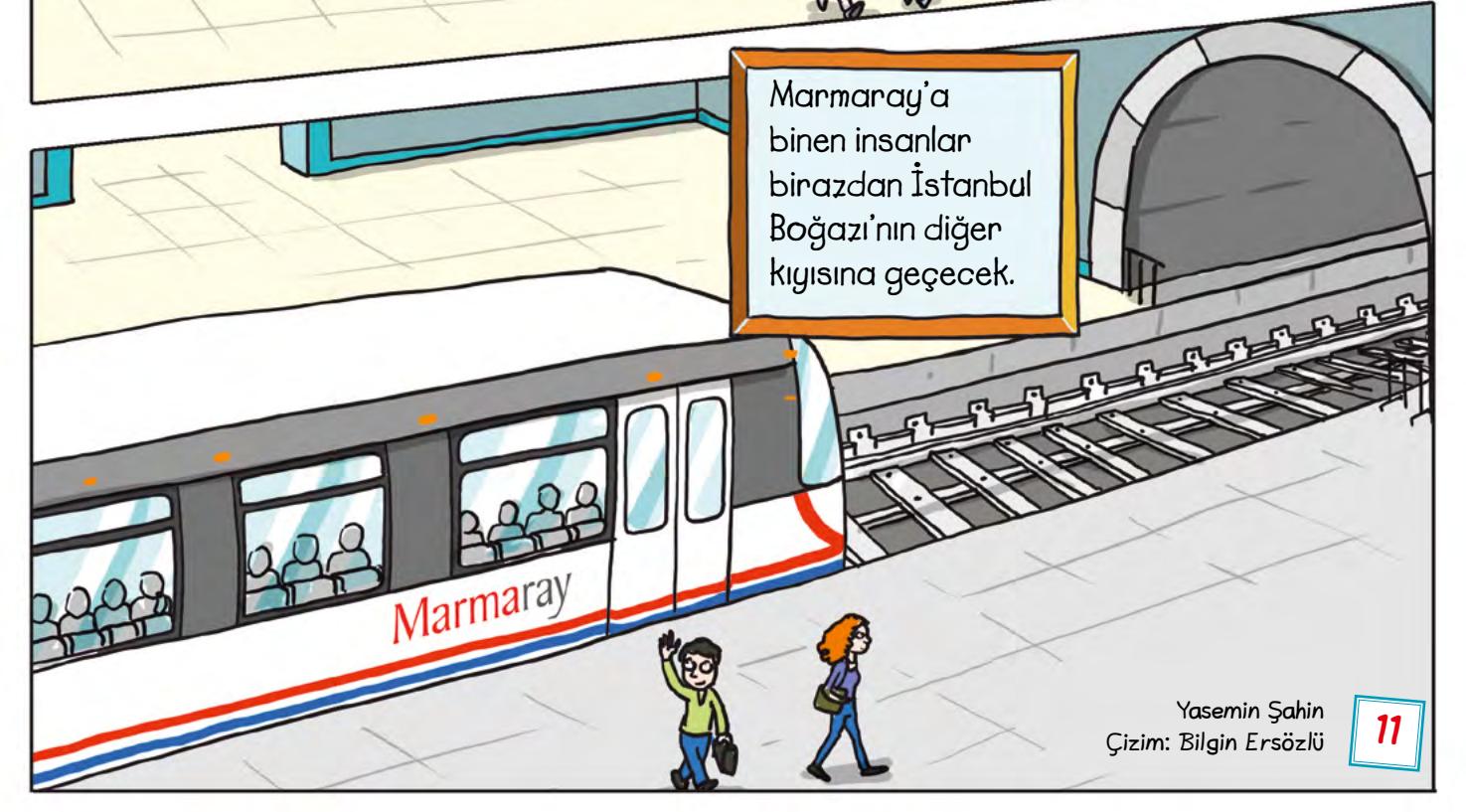
Metro trenleri yeraltındaki tünelerin içinde bulunan rayların üzerinde gider ve elektrikle çalışır. Biliyor musun, İstanbul'da Marmaray adlı çok özel bir metro hattı var. Burada çalışan trenlerle boğazın bir kıyısından diğer kıyısına gidiyor. Bu trenler denizin dibine gömülü tünelерden geçiyor. Haydi resimleri incele ve Marmaray'ı keşfet.

Marmaray'a binmek için yürüyen merdivenlerle yerin altındaki metro durağına iniliyor.

Bu yolcu Üsküdar'dan Yenikapı'ya gidecek. Kaç durak sonra inmesi gerekiyor?

İnsanlar bu
gışelerden ne
alıyor olabilir?

Marmaray'a
binen insanlar
birazdan İstanbul
Boğazi'nın diğen
kıyasına geçecek.

Trafikteki Araçlar

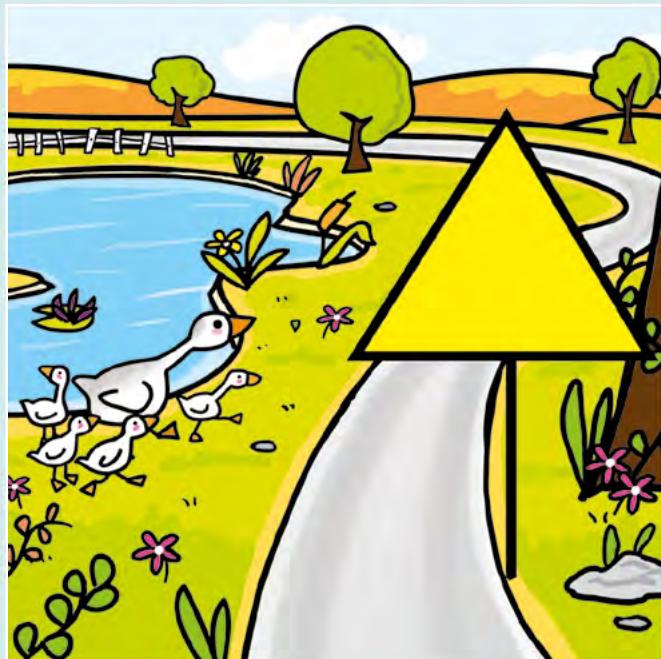
Kent merkezi otobüse, minibüse ve taksiye binnmiş insanlarla dolu. Önce resmi incele. Sonra kaç tane otobüs, minibüs ve taxi olduğunu say. Sonra da aşağıdaki tabloda her taşıt için bulduğun sayı kadar kutucuk işaretle.

Bu Trafik İşaretleri Hayvanları

Yollarda hayvanlarla ilgili bazı özel trafik işaretleri bulunur. Örneğin üzerinde tavşan resmi olan bir trafik işaretü, yola tavşan çıkabilecegi anlamına gelir. Bu nedenle de sürücülerini dikkatli olmaları için uyarır.

Korumak İçin

Bu sayfalardaki resimlerin her birinde üçgen şeklinde sarı bir trafik levhası var. Ancak bu levhaların hepsi de boş. Çünkü levhalarda olması gereken trafik işaretleri dergimizin ekindeki çıkartmaların arasında. Hangi çıkartmanın hangi resimdeki trafik levhasına ait olduğunu bul. Sonra da çıkartmaları yerlerine yapıştır.

Bu Geçitler de Hayvanlar İçin

Ormanlarda pek çok hayvan yaşar. Ormanlar onların evidir. Ama bazı ormanlardan otoyollar geçer. Bu otoyollar ormanı ikiye böler. Ormanda yaşayan hayvanlar da ormanın bir tarafından diğer tarafına geçmek istediginde otoyola çıkmak zorunda kalır. Bu durumda yoldan geçen taşıtlar hayvanlara zarar verebilir. Hayvanların zarar görmemesi için böyle otoyolların bazı yerlerine üst geçitler yapılabilir. Bu üst geçitlerin üzeri toprakla ve çeşitli bitkilerle kaplanır. Ormanda yaşayan hayvanlar da ormanın bir tarafından diğer tarafına bu üst geçitleri kullanarak geçer.

Alt geçitlerden
başka hangi
hayvanlar gelebilir?
Düşün ve söyle.

Ağaçlardan birinde
bir sincap var.
Haydi onu bul.

Üst geçitte kaş
alageyik var? Say.

İçinden otoyol geçen
bazi ormanlara
küçük hayvanlar için
alt geçitler yapılır.
Bu geçitleri de
tavşan, kurbağa,
sincap, kertenkele
gibi küçük hayvanlar
kullanın.

Trafik Lambaları

Sürücülerin dikkat etmesi gereken trafik lambasında üç farklı renkte ışık vardır. Kırmızı, sarı ve yeşil.

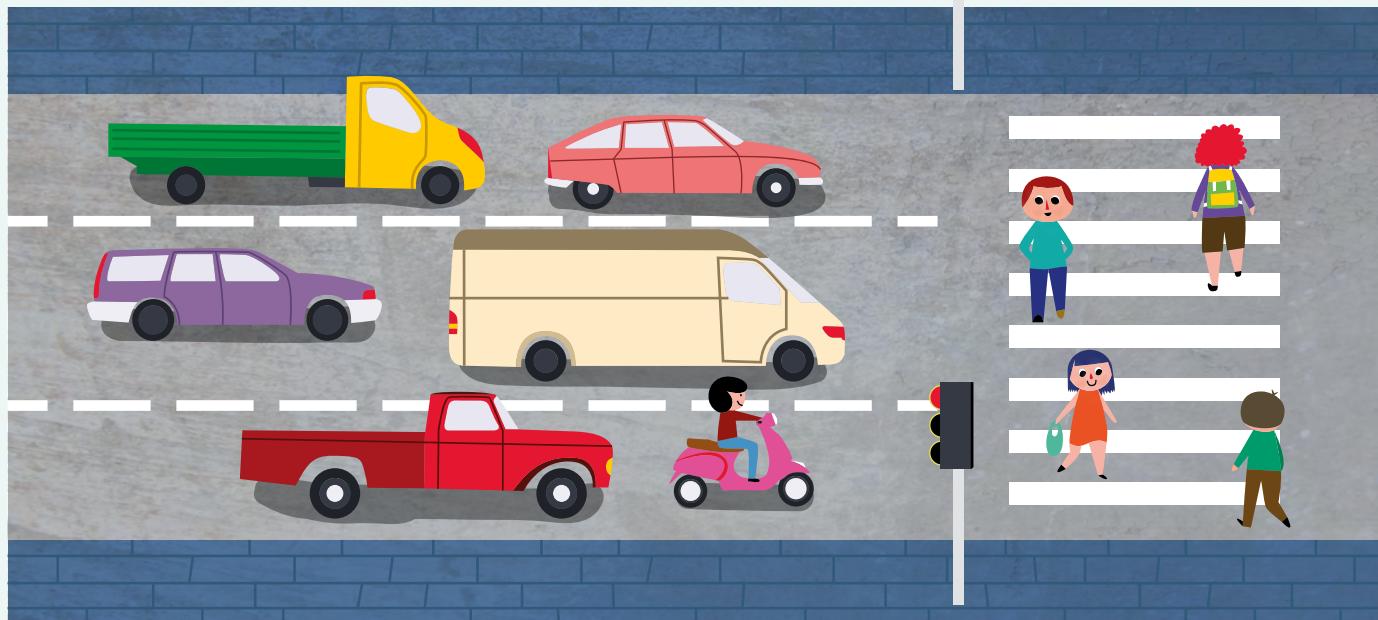
Kırmızı ışık yanlığında taşıtlar durur ve bekler.

Taşıtlara kırmızı ışık yanarken yayalara yeşil ışık yanar.

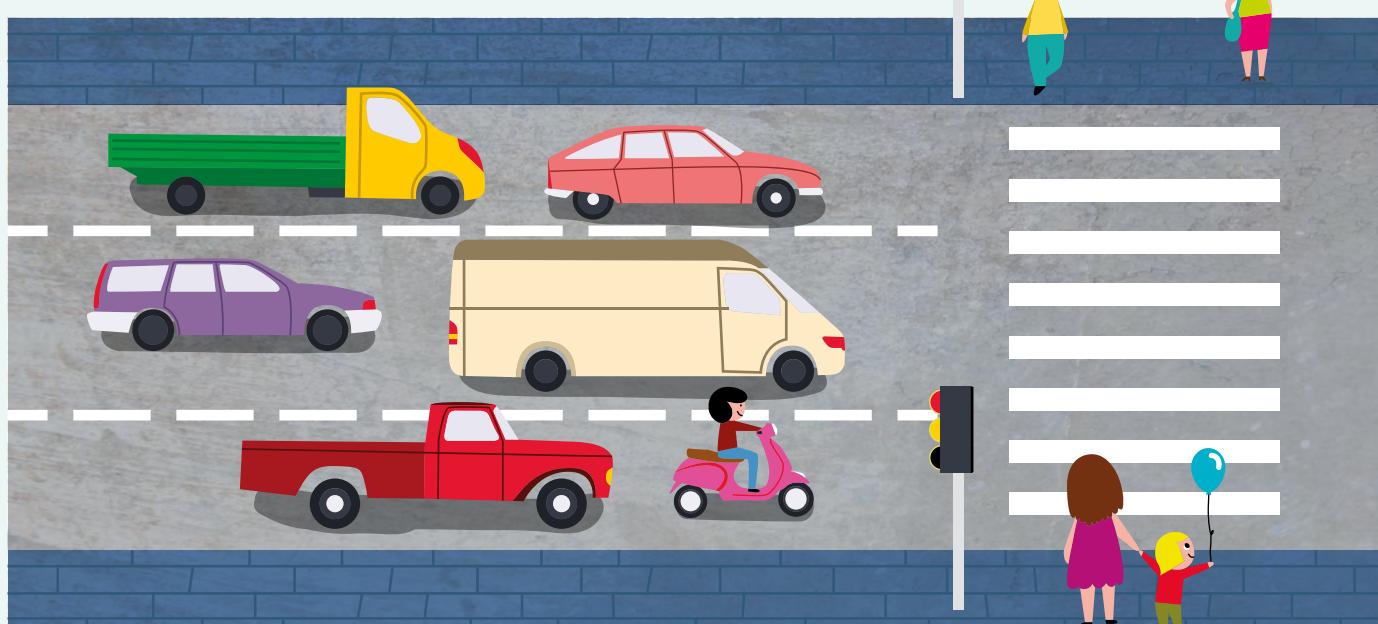
Yayalar, onlara yeşil ışık yanlığında yolun karşısına geçer.

Trafik lambaları yayalara ve taşıtlara ne zaman durmaları ya da ne zaman harekete geçmeleri gerektiğini söyler.

Kırmızı ışık yanmaya devam ederken bir süre sonra sarı ışık da yanar. Bu, yeşil ışığın yanacağı anlamına gelir. Taşıtlar geçmek için hazırlanırlar.

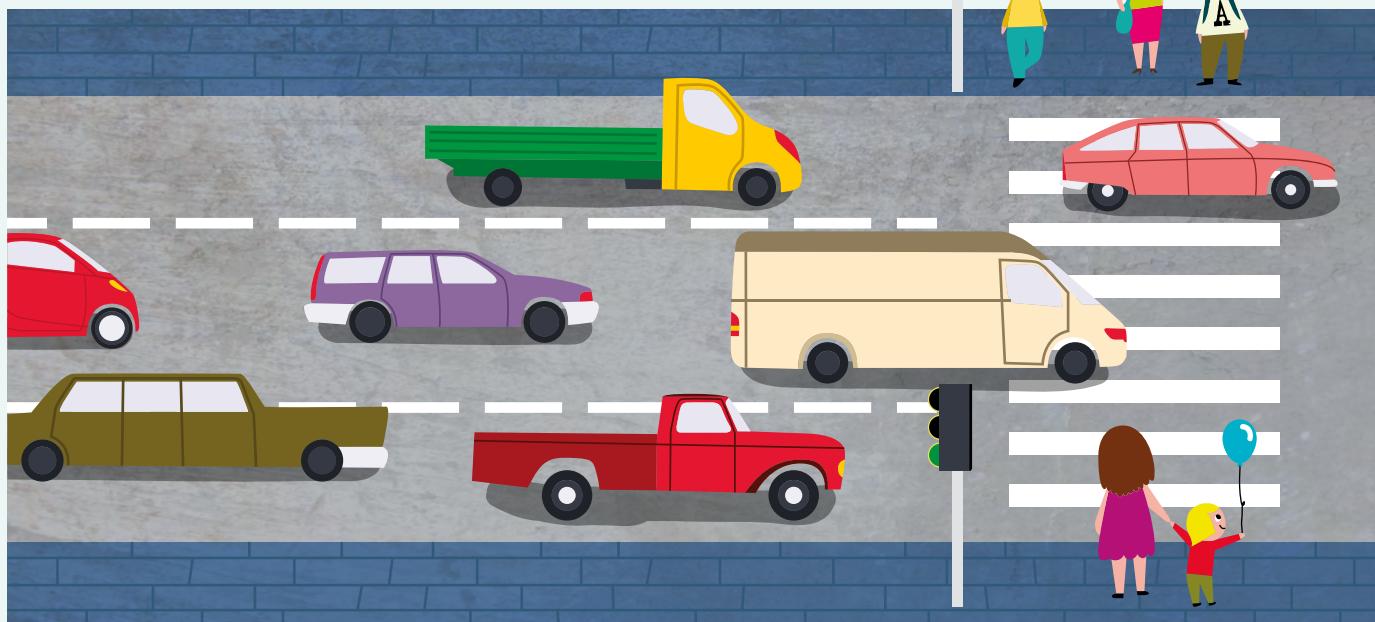

Sürücülerin ve yayaların dikkat etmesi gereken trafik lambaları arasında farklılıklar var. Bunları bulabilir misin?

Ardından kırmızı ve sarı ışık söner. Taşıtlara yeşil ışık yanar. Taşıtlar hareket eder.

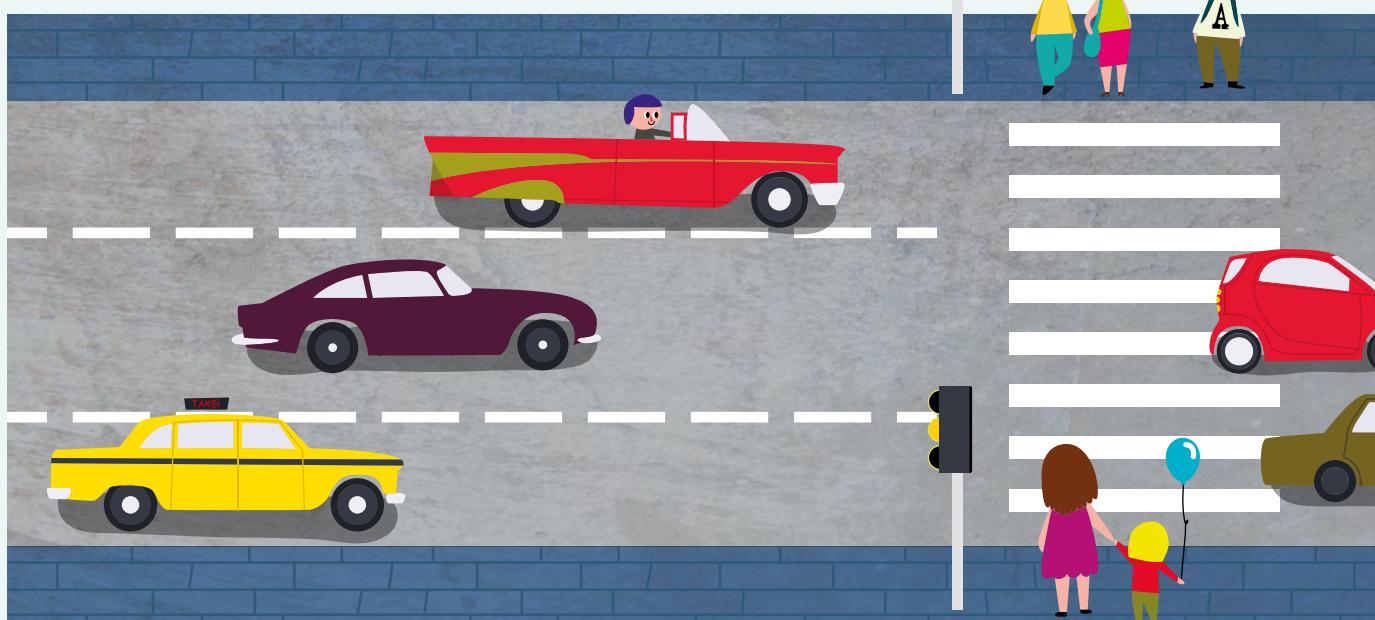
Yayalar yolun kenarlarında beklemeye devam eder.

Yayalara ne renk ışık yanıyor?

Sonra da yeşil ışık söner. Sarı ışık tek başına yanar. Bu, birazdan taşıtlara kırmızı ışığın yanacağı anlamına gelir. Taşıtlar durmak için yavaşlar.

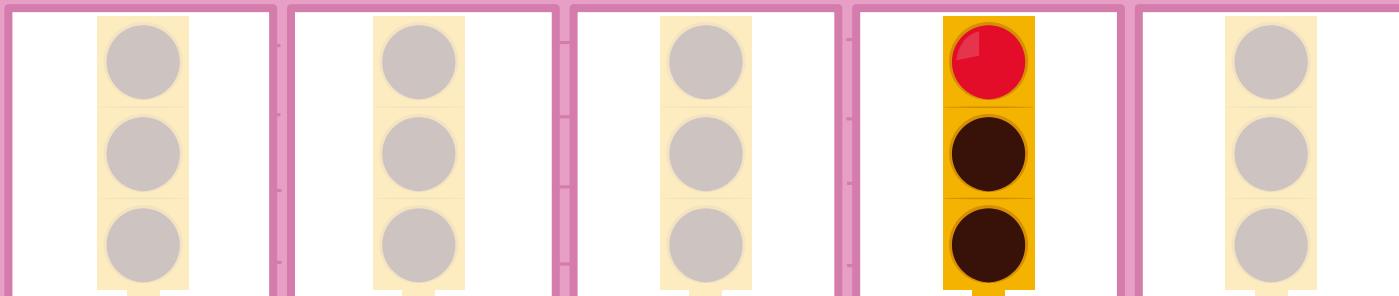
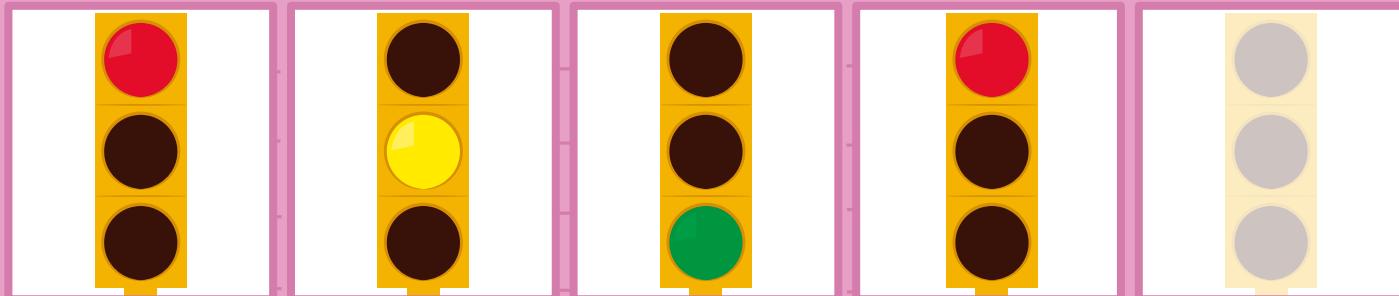
Bu sırada yayalara kırmızı ışık yanmaya devam eder.

Kırmızı, Sarı, Yeşil... Sıradaki Hangisi Bil...

Aşağıdaki trafik lambalarının ışıkları belirli bir sıraya göre yanıyor. Bu sıra şöyle:

Kırmızı, sarı, yeşil... Kırmızı, sarı, yeşil... Ama arada bazı trafik lambaları eksik. Çünkü biz bu boşluklara gelmesi gereken trafik lambalarını çıkartmaların arasına koyduk. Haydi bu çıkartmaları al ve kırmızı, sarı, yeşil sırasına dikkat ederek boş yerlere yapıştır.

Trafik Işıkları Şarkısı

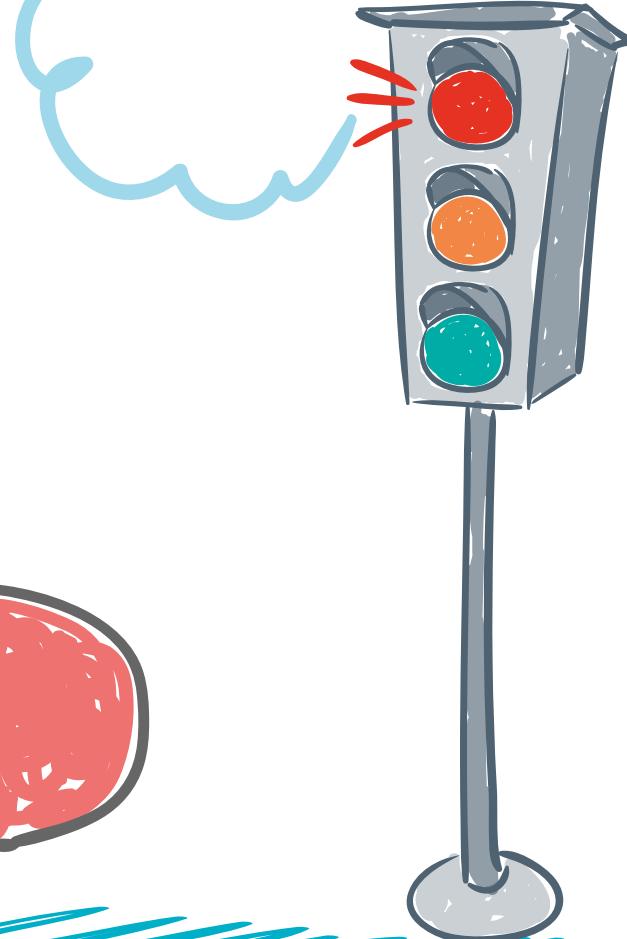
Önce yeşil, sonra sarı

Sonra da kırmızı

Yanıp söner, yanıp söner

Trafik ışıkları...

Haydi bu sözleri "Küçük Kurbağa"
şarkısının müziğiyle söyle.

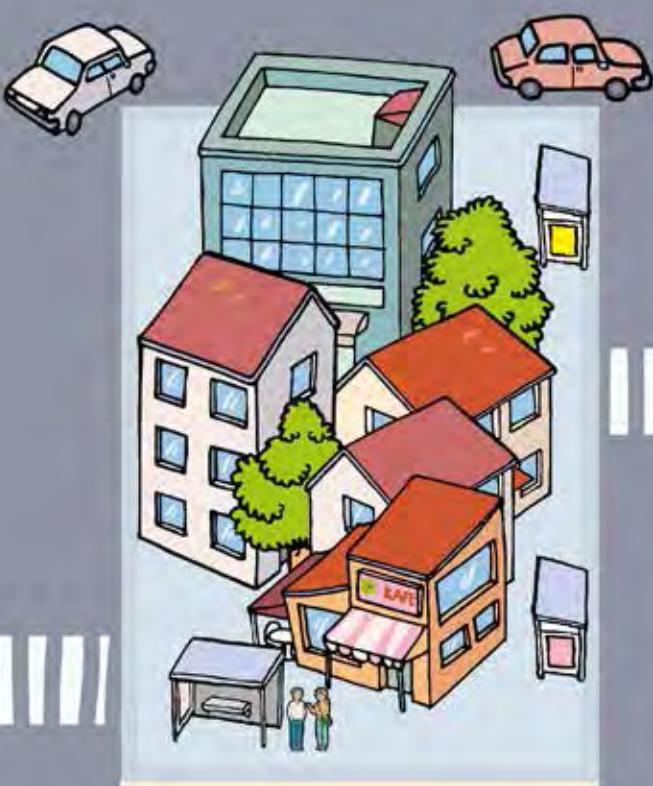
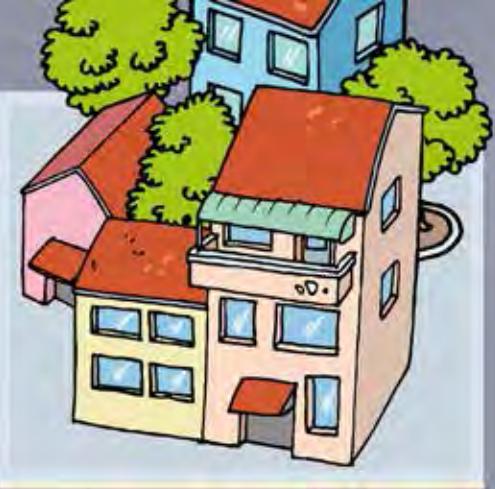

Kentte Bir Gün...

Kentte yaşayan insanlar farklı ulaşım araçlarıyla bir yerden başka bir yere gidiyor. Haydi eline bir kalem al ve bu insanların gideceği yolları çizerek göster.

- Rüya ve arkadaşı navi otobüse binmek üzere. Oyun parkının önündeki durakta inekler. Otobüs buraya giderken tüm duraklardan geçecek.
- Ela ve annesi turuncu otomobile. Lunaparka gidecekler.
- Özgür ve babası taksi durağındaki taksilerden birine binecek. Sinemanın önünde ineklen

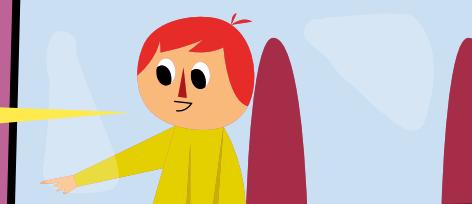

Hangisinden Bir Tane?

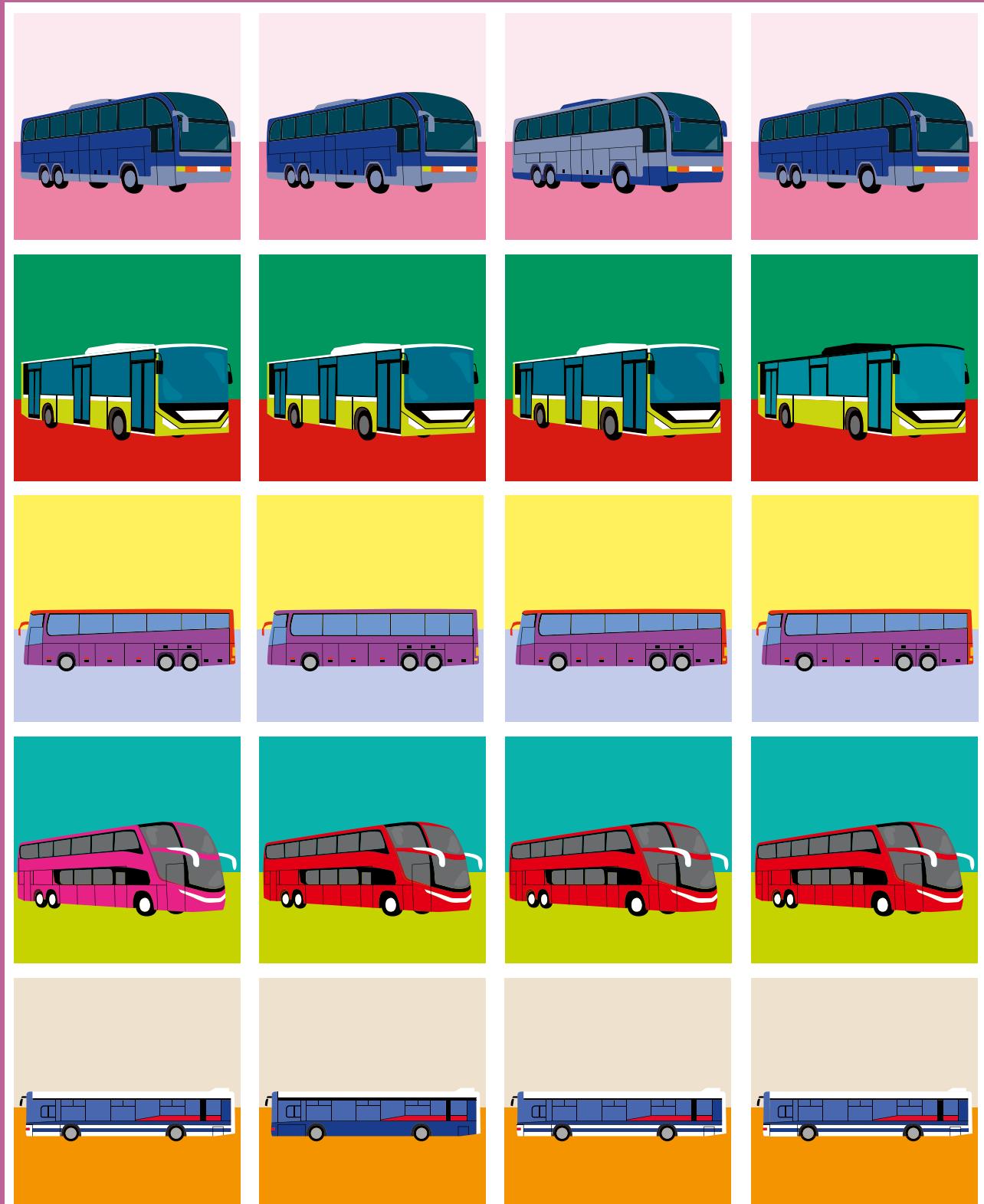
Otogüs, kamyon, uçak, uçak, otomobil, bisiklet, motosiklet... Burada çeşit çeşit taşıt görürorsun. İçlerinden biri hariç diğer hepsinden ikişer tane var. Haydi ikişer tane olanları birbirileyle eşleştir ve bir tane olanı bul.

Hangi Otobüs Farklı?

Aşağıda her sırada dörder otobüs görüyorsun. Bu otobüslerin üçü birbirinin aynı. Ama bir tanesi diğerlerinden farklı. Haydi farklı olan otobüsleri bul ve işaretle.

Çok Merak Ediyorum

Araçların tekerlekleri neden farklı büyüklükte olur?

Elif Eslém Duman - 5 yaş - Konya

Araçların tekerleklerinin büyüğlüğü, aracın kullanım amacına ve kullanılacağı yere göre değişir. Ancak bir aracın tekerleklerinin büyük olmasının tek bir nedeni yoktur.

Bazı araçlar çok ağır oldukları için, bazıları da toprağa batmamak için büyük tekerlekli olur.

Örneğin iş makinelerinin tekerlekleri, bu araçların toprağa batmadan ilerleyebilmesi için büyük ve genişir.

Ancak her ağır aracın tekerleklerinin büyük olması da gerekmek.

Örneğin tırlar büyük araçlardır ama tekerlekleri çok da büyük değildir. Çünkü onların dörtten fazla tekerleği vardır ve genellikle asfalt yollarda kullanılırlar.

Sorularınızı bekliyoruz!

Böceklerle ilgili sorularınızı 15 Temmuz'a kadar bize gönderin. Bu sorulardan birini ya da birkaçını Ağustos 2015 sayımızda yanıtlayalım. Adınızı, soyadınızı, yaşıınızı ve yaşadığınız il yazmayı unutmayın.

İşte adreslerimiz:
e-posta: merakli.minik@tubitak.gov.tr

Adres:
TÜBİTAK Meraklı Minik Dergisi
“Çok Merak Ediyorum” Köşesi
Akay Caddesi No: 6
06420 Bakanlıklar / Ankara

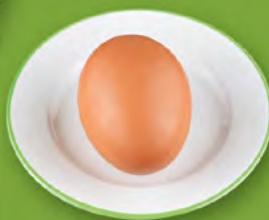
Haydi Mutfağa

Trafik Lambası Kurabiyeleri

Malzeme

- 2,5 su bardağı tam buğday unu
- 1 yemek kaşığı tereyağı
- 1/2 su bardağı pekmez
- 1 yumurta
- 1 yemek kaşığı kakao
- 3 kayısı
- 4 çilek
- 15-20 çekirdeksiz yeşil üzüm

Bu sayfadaki etkinlik yetişkinlerle birlikte yapılmalıdır.

Tereyağını önceden buzdolabından çıkarıp yumuşamasını bekleyin. Un, tereyağı, pekmez, yumurta ve kakaoyu bir kapta karıştırın. Ele yapışmayacak kıvama geldikten sonra yoğurup hamur haline getirin. Hamuru merdaneyle 1 cm kalınlığında açın. Hamurdan yaklaşık 3x6 cm boyutlarında dikdörtgenler kesin. Dikdörtgen hamur parçalarını fırın tepsisine yerleştirin. Önceden 160 derecede ısıtılmış fırında on beş dakika pişirin. Kurabiye soğuduktan sonra çilek ve kayısından uygun büyüklükte daireler kesin. Üzüm tanelerini ikiye bölün. Çilek, kayısı ve üzüm parçalarını sırayla kurabiye üzerine yerleştirin. Trafik lambası kurabiyeiniz hazır, afiyet olsun.

Küçük Eller İşbaşında

Nisan 2015 sayımızda karton, ambalaj kâğıdı ve kutu gibi atık malzemeler kullanarak ilginç bir taşıt tasarlamanızı istemiştik. İşte, tasarladığınız ilginç taşıtlarla çektiğiniz fotoğraflarınız. Burada yer veremediğimiz fotoğraflarınıza da internet sitemizde görebilirsiniz. İnternet sitemizin adresi: <http://www.merakliminik.tubitak.gov.tr/>

Ata Türkoglu - 5 yaş - Hatay

Yağmur Ucar - 5 yaş - Samsun

Ali Yigit Akar - 5 yaş - Kayseri

Yigit Yeniyay - 5 yaş - Tekirdağ

Elif Hanpolat - 6 yaş - Sanliurfa

Halil Efe Türkmenoğlu - 7 yaş - Muğla

M. Asım Tiyek - 4 yaş - Kırklareli

Seyit Ali Yüksel - 5 yaş - Konya

Eymen Kaan Atilgan - 6 yaş - Isparta

Gülten ve Mina Celik - 6 yaş - Karabük

Kerem Akcay - 4 yaş - İstanbul

Toprak Cebecioglu - 3 yaş - Düzce

A. Kerem Tekkaya - 4,5 yaş - Kahramanmaraş

Hatice Azra Bashan - 5 yaş - Malatya

Ahmet Sefik Ergün - 6 yaş - Ordu

Nehir Oran - 4 yaş - Balikesir

Emirdağ Merkez Anaokulu - 3 yaş - Sırınlar Sınıfı - Afyonkarahisar

Ece Elif Madan - 5 yaş - Bartın

Kerem İmamoglu - 4,5 yaş - Sivas

Aras Kandemir - 3,5 yaş - Bolu

Cemre Akbaş - 4 yaş - Kocaeli

Abdullah Oğuz Uzan - 6 yaş - Bursa

Lale Belis Yılmaz - 6 yaş - Manisa

Cihan Ege Aktay - 5 yaş - İzmir

Elif Sevim - 5,5 yaş - Ankara

Ahsen Demirci - 7 yaş - Mardin

Ertuğrul Sarı - 5 yaş - Eskişehir

Kerem Selim Aslan - 4 yaş - Denizli

Efe Mert Sen - 5 yaş - Antalya

Miray Can - 5 yaş - Adana

Ağustos 2015 sayımız içinse atık malzemeler kullanarak böcek anteni tasarlamanızı istiyoruz. Böcek antenlerinizle birlikte çektiğiniz bir fotoğrafınızı, adınızı, soyadınızı, yaşıınızı ve oturdığınız il de yazarak bize gönderin. Bunun için 15 Temmuz 2015'e kadar süreniz var.

Adreslerimiz aşağıda:

TÜBİTAK Meraklı Minik Dergisi
"Küçük Eller İşbaşında" Kölesi
Akay Caddesi No: 6
06420 Bakanlıklar / ANKARA
e-posta: merakli.minik@tubitak.gov.tr

Kitap...

Oyun...

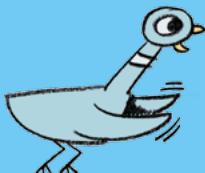
Öneri...

VROM-VROMM

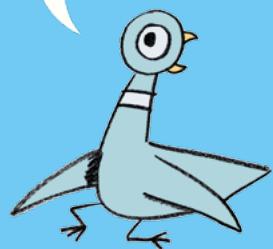
VIRR

DÜT-DÜT!

Haydi, sadece bir tur!

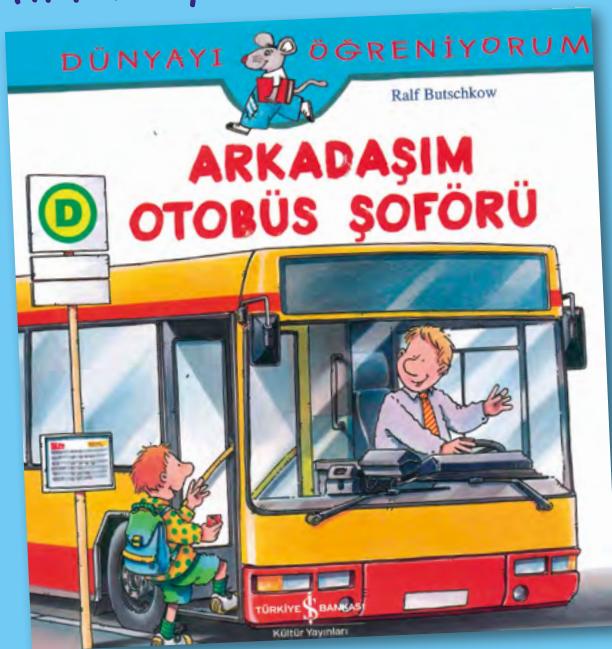
Güvercin
Otobüsü
Kullanmak
İstiyor!

Bir güvercinin otobüs kullanamayacağını herkes bilir. Ama belli ki güvercin bunu bilmiyor! Otobüs şoförü de bunun farkında olmalı. Çünkü otobüs kullanmaya ara verdiğinde giderken okuyucudan güvercine göz kulak olmasını istiyor. Okuyucuya "Güvercin otobüsü kullanmasın!" diyor. Güvercinse otobüsü kullanma konusunda ısrarlı... "Lütfeen" diyor... Çok ısrar ediyor. Otobüsü kullanmak için yalvarıyor! Siz olsanız güvercinin otobüsü kullanmasına izin verir miydiniz?.. Bu kitabı okuyanların, güvercinin sorularına yanıt vermesi ve onu otobüsten uzak tutması gerekiyor. Ve, bu çok eğlenceli bir iş! Mo Willems'in yazıp resimlediği "Güvercin Otobüsü Kullanmasın!" adlı kitabı, Epsilon Yayınları'ndan çıkmış. Kitabı Fırat Yenici Türkçeleştirmiştir.

Aslı Zülal

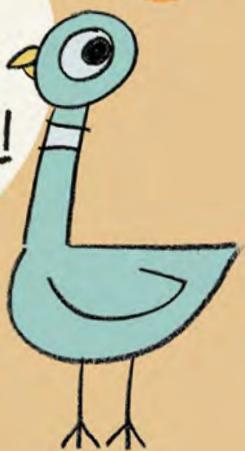
Arkadaşım Otobüs Şoförü

Güvercin
Otobüsü
Kullanmasın!

Caldecott
Onur Ödülü
Amazon.com
Yılın En İyi Çocuk
Kitaplarından
birisi

Mo Willems'in yazı ve çizimleriyle

Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları'nın "Dünyayı Öğreniyorum" dizisindeki kitapların her birinde ayrı bir meslek tanıtılıyor. Bu sayımızda size bu diziden çıkan "Arkadaşım Otobüs Şoförü" adlı kitabı tanıtmak istiyoruz... Otobüsler ve otobüs şoförlerinin görevleriyle ilgili pek çok şeyi bu kitaptan öğrenebilirsiniz. Şoförlerin otobüsleri nasıl sürdürdüklerini, otobüs bakım garajlarında neler yapıldığını, otobüslerin nasıl temizlendiğini, nasıl tamir edildiğini, nasıl otobüs şoförü olunabileceğini ve daha pek çok şeyi... "Arkadaşım Otobüs Şoförü"nü Ralf Butschkow yazmış ve resimlemiş, Ayça Sabuncuoğlu da Türkçeleştirmiştir.

Bilge Nur Karagöz

Oyuncak Otomobiller İçin Yollar Yapın

Evde, kâğıt bant ya da elektrik bandı kullanarak oyuncak otomobiller için yollar yapabilirsiniz.

Banttan keseceğiniz parçaları yolların kenarlarını ve şerit çizgilerini oluşturacak şekilde yere, halının ya da döşemenin üzerine yapıştırın. Yollara kavşaklar, yol kenarlarına park yerleri de yapabilirsiniz.

Aslı Zülal

Çizim: Bilgin Ersözü

Otobüs Kartları

Bu sayımızda sizler için hazırladığımız kartlarda sekiz farklı otobüs resmi var. Kartlarımızın sayısı on altı. Kartlardan sekizinde otobüslerin yandan görünümü, diğer sekizindeyse önden görünümü var. Bu kartlarla bir eşleme oyunu oynayabilirsiniz. Oyunu oynamak için önce kartları birbirinden ayırip karıştırın. Resimli yüzleri alta gelecek şekilde yere dizin. Sonra kartları ikişer ikişer açın. Birbirinin eşi olanları bulmaya, yani otobüslerin yandan görünümleriyle önden görünümlerini eşlemeye çalışın. Açıığınız iki kart birbirinin eşiye onları kenara ayırin. Açıığınız iki kart birbirinin eşi değilse bu kartları ters çevirip başka iki kart açın. Dilerseniz bu oyunu iki ya da daha fazla oyuncuya, kartları sırayla açarak da oynayabilirsiniz.

Aslı Zülal

Haydi,
çabuk geçin,
otomobil
geliyor!

